

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

30 aprilie 2013

FPC nr. 78

Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Anexe:

- Proiectul de lege
- Nota informativă

[Signature] / V. Voronin /

Deputații în Parlament

[Signature]

I.A. Reșetnicov /

[Signature] / M. Postolac /

[Signature] / Șt. Cărmăș /

M.E. Trăscă / M. Trăscă /

[Signature] / Petreco G. /

[Signature] / I. Muntean /

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
J.D.P. Nr.	<u>190</u>
<u>30</u> / <u>04</u> / 2013	
Ora	

Lege
pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr. 81, art. 667), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 1, noțiunile „*circumscripție națională*” și „*circumscripție uninominală*” se abrogă.
2. La articolul 4 alineatul (2) se abrogă, iar alineatul (1) devine alineat unic.
3. La articolul 10, sintagma „și are dreptul la un singur vot atît în circumscripția națională, cît și în circumscripția uninominală” se abrogă.
4. Articolul 22:
litera c¹) se abrogă;
la litera t), sintagma „art. 89, 91 și 92” se substituie cu sintagma „art. 87 și 88”.
5. La articolul 27 alineatul (1), sintagma „, de regulă,” și sintagma „Excepțiile de la această regulă sînt prevăzute de prezentul cod.” se abrogă.
6. La articolul 39, alineatul (9) sintagma „În cazul alegerilor parlamentare, certificatul pentru drept de vot se eliberează dacă alegătorul dorește să voteze în altă secție de votare din circumscripția uninominală unde este înscris în lista electorală de bază.” se abrogă.
7. La articolul 42 alineatul (1), sintagma „parlamentare pe circumscripții uninominale și în cazul alegerilor” se abrogă.
8. La articolul 46 alineatul (6), sintagma „modificări în interiorul listelor” se substituie cu sintagma „orice modificări în listele”, iar cifra „81” – cu cifra „79”.

9. La articolul 48 alineatul (1), cuvîntul „buletinelor” se substituie, în ambele cazuri, cu cuvîntul „buletinului”.

10. Articolul 53:

la alineatul (2) litera a), sintagma „în circumscripția respectivă” se abrogă;
alineatul (6) se abrogă.

11. Titlul III va avea următorul cuprins:

„Titlul III

ALEGERILE PARLAMENTARE

Articolul 72. Aplicarea prezentului titlu

Prevederile prezentului titlu (art.72 – art.94) sînt aplicabile numai în cazul alegerilor Parlamentului.

Articolul 73. Alegerile Parlamentului

(1) Parlamentul se alege prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat pentru un mandat de 4 ani.

(2) Alegerile Parlamentului se efectuează într-o singură circumscripție electorală națională, în care se aleg 101 deputați.

Articolul 74. Circumscripțiile electorale administrative și secțiile de votare. Consiliile electorale de circumscripție și birourile electorale ale secțiilor de votare

(1) În scopuri de organizare și efectuare a alegerilor, Comisia Electorală Centrală formează, cu cel puțin 55 de zile înainte de efectuarea lor, circumscripții electorale administrative, care corespund unităților administrativ-teritoriale de nivelul doi ale Republicii Moldova, și, cu cel puțin 50 de zile înainte de alegeri, consilii electorale de circumscripție în condițiile art.27, care se aplică în modul corespunzător. Atribuțiile consiliilor electorale de circumscripție sînt cele expuse la art.28, cu excepția celor de la lit.g), ale cărui prevederi se aplică în modul corespunzător.

(2) Circumscripțiile electorale se divizează în secții de votare în condițiile art.29 și art.291, care se aplică în modul corespunzător.

(3) La secțiile de votare se formează birouri electorale ale acestora, al căror mod de constituire și ale căror atribuții sînt prevăzute la art.29, art.291 și art.30, care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 75. Candidații la funcția de deputat în Parlament

Candidați la funcția de deputat în Parlament pot fi persoanele cu drept de vot care au împlinit, inclusiv în ziua alegerilor, vârsta de 18 ani, dețin cetățenia Republicii Moldova, au domiciliul în țară și întrunesc condițiile prevăzute de prezentul cod.

Articolul 76. Stabilirea datei alegerilor

(1) Alegerile deputaților în Parlament se desfășoară în cel mult 3 luni de la expirarea mandatului Parlamentului sau de la dizolvarea Parlamentului.

(2) Data alegerilor Parlamentului se stabilește prin hotărâre a Parlamentului cu cel puțin 60 de zile înainte de ziua alegerilor.

(3) În cazul dizolvării Parlamentului, prin același decret al Președintelui Republicii Moldova, se stabilește data alegerii noului Parlament. Alegerile anticipate vor avea loc peste cel puțin 60 de zile, dar nu mai târziu de 3 luni de la dizolvarea Parlamentului.

Articolul 77. Înregistrarea concurenților electorali

Pentru a fi înregistrați de Comisia Electorală Centrală, concurenții electorali depun actele indicate la art.44.

Articolul 78. Condițiile speciale pentru listele de subscripție

(1) Listele de subscripție pentru susținerea candidatului independent se întocmesc și se verifică în condițiile art.42 și art.43, care se aplică în modul corespunzător.

(2) Pentru a fi înregistrat de Comisia Electorală Centrală, candidatul independent prezintă liste de subscripție care conțin semnăturile a cel puțin 2000 și cel mult 2500 de susținători cu drept de vot.

(3) În cazul în care, la verificarea de către Comisia Electorală Centrală, în listele de subscripție se depistează semnături false sau semnături repetate în mai multe liste, semnăturile respective se exclud.

(4) Dacă, la verificare, se constată că nu este prezentat numărul necesar de semnături sau, în urma excluderii semnăturilor nevalabile, numărul lor s-a redus față de plafonul minim prevăzut la alin.(2), candidatul independent nu este înregistrat, comunicându-i-se hotărârea respectivă în termen de 24 de ore de la adoptare.

(5) Nu se admite depunerea unor liste de subscripție suplimentare după ce Comisia Electorală Centrală a primit și a înregistrat în registru setul de documente prevăzut la art.44.

Articolul 79. Condițiile speciale pentru înregistrarea listelor de candidați

Numărul de candidați incluși în liste la data înregistrării nu poate fi mai mic de 51 de persoane și nici mai mare decât numărul de deputați în Parlament, prevăzut de Constituție, plus doi candidați supleanți. Dacă după înregistrare numărul de persoane incluse în lista de candidați se reduce sub minimul stabilit, înregistrarea nu se anulează, concurentul electoral fiind avertizat de către Comisia Electorală Centrală.

Articolul 80. Modificarea listelor de candidați

(1) Concurenții electorali au dreptul să-și retragă candidatura, să retragă întreaga listă de candidați, să înlocuiască un candidat, să anuleze decizia privind includerea în listă a unui candidat anume, dar nu mai târziu de 7 zile înainte de ziua alegerilor.

(2) Decizia privind retragerea candidaturii, retragerea sau modificarea listei de candidați se adoptă de persoana sau de formațiunea care și-a înaintat candidatura ori a înaintat lista de candidați și se prezintă Comisiei Electorale Centrale, aceasta aducînd-o la cunoștința publică imediat.

Articolul 81. Listele electorale

Listele electorale pentru alegerea Parlamentului se întocmesc în condițiile capitolului 5 (art.39 și art.40), care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 82. Campania electorală pentru alegerile Parlamentului

Campania electorală pentru alegerile Parlamentului se desfășoară în conformitate cu capitolul 7 (art.45 – art.47), care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 83. Buletinele de vot

(1) Buletinele de vot se întocmesc în conformitate cu capitolul 8 (art.48 și art.49), care se aplică în modul corespunzător.

(2) Candidatul independent se înscrie în buletin într-un patruleter aparte, în care se indică numele, prenumele și se scriu cuvintele "Candidat independent".

Articolul 84. Votarea

Votarea în cadrul alegerilor Parlamentului se efectuează în conformitate cu capitolul 9 (art.50 – art.55), care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 85. Numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor alegerilor

Numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor alegerilor Parlamentului se efectuează în conformitate cu capitolul 10 (art.56 – art.60), care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 86. Stabilirea pragului de reprezentare

(1) După primirea proceselor-verbale ale consiliilor electorale de circumscripție în care sînt indicate rezultatele numărării voturilor din toate circumscripțiile electorale, Comisia Electorală Centrală totalizează numărul de voturi valabil exprimate, obținut de fiecare partid, de altă organizație social-politică, de fiecare bloc electoral și candidat independent, pentru a stabili dacă aceștia au atins pragul minim de reprezentare.

(2) Pragul minim de reprezentare constituie următoarele proporții din voturile valabil exprimate în ansamblu pe țară:

a) pentru un partid, o organizație social-politică – 7 la sută;

b) pentru un bloc electoral format din 2 partide și/sau organizații social-politice – 9 la sută;

c) pentru un bloc electoral format din 3 și mai multe partide și/sau organizații social-politice – 11 la sută;

d) pentru un candidat independent – 2 la sută.

(3) Partidele, alte organizații social-politice, blocurile electorale și candidații independenți care au întrunit un număr mai mic de voturi decît cel specificat la alin.(2) se exclud, prin hotărîre a Comisiei Electorale Centrale, din operația de atribuire a mandatelor.

Articolul 87. Numărarea mandatelor obținute de concurentul electoral

(1) Mandatele de deputat în Parlamentul Republicii Moldova se distribuie numai concurenților electorali care au obținut minimul necesar de voturi pentru trecerea pragului de reprezentare stabilit la art. 86.

(2) Distribuirea mandatelor de deputat între partide, alte organizații social-politice și blocuri electorale se efectuează numai după ce se stabilește numărul candidaților independenți care au acumulat cel puțin 2 la sută din voturile valabil

exprimate ale alegătorilor și se scade numărul respectiv de candidați independenți din numărul total de mandate de deputat în Parlament.

(3) Numărul de voturi ce le revin candidaților independenți care au acumulat cel puțin 2 la sută din voturile valabil exprimate se scade din numărul total de voturi valabil exprimate în alegerile parlamentare respective. Numărul de voturi obținut se împarte la numărul de mandate de deputat rămase după scăderea mandatelor obținute de candidații independenți, obținându-se astfel coeficientul electoral al alegerilor parlamentare respective.

(4) Numărul de voturi valabil exprimate obținut de fiecare partid, de altă organizație social-politică sau de fiecare bloc electoral care a trecut pragul de reprezentare stabilit la art. 86 se împarte la coeficientul electoral, obținând astfel numărul de mandate de deputat ce revin fiecărui concurent electoral. Numerele după fracție mai mari de 5 se rotunjesc în partea crescândă, iar cele de 5 și mai mici se rotunjesc în partea descrescândă.

(5) Numărul mandatelor de deputat rămase nedistribuite se repartizează succesiv, câte unul fiecărui partid, altei organizații social-politice, fiecărui bloc electoral, începând cu concurentul electoral care a obținut cel mai mare număr de mandate, în ordine descrescândă.

Articolul 88. Atribuirea mandatelor

(1) Mandatele se atribuie concurenților electorali de către Comisia Electorală Centrală în ordinea înscrierii lor în liste.

(2) Candidații incluși în listele concurenților electorali care au trecut pragul de reprezentare stabilit la art. 86, dar nu au fost aleși, sînt declarați supleanți. Candidatul supleant va fi declarat ales de către Curtea Constituțională, la adresarea Comisiei Electorale Centrale, dacă, din anumite motive, un mandat de deputat aparținînd partidului, altei organizații social-politice sau blocului electoral pe care îl reprezintă va deveni vacant. Candidatul supleant poate refuza mandatul de deputat, depunînd o declarație scrisă la Comisia Electorală Centrală.

(3) Dacă un partid, o altă organizație social-politică sau un bloc electoral obține un număr de mandate mai mare decît numărul candidaților incluși în listă, acestui partid, acestei organizații social-politice sau acestui bloc electoral i se distribuie numărul de mandate egal cu numărul de candidați din listă.

(4) Mandatele de deputat rămase se redistribuie celorlalte partide, organizații social-politice sau blocuri electorale în modul stabilit la art. 87 alin. (5). La fel se va proceda în caz de vacanță ulterioară a mandatelor, dacă concurentul electoral nu

are candidați supleanți ori dacă devine vacant mandatul de deputat obținut de candidatul independent.

Articolul 89. Confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatelor de către Curtea Constituțională

(1) Comisia Electorală Centrală, în termen de 48 de ore după totalizarea rezultatelor alegerilor, prezintă Curții Constituționale actele menționate la art.60 și listele deputaților aleși și candidaților supleanți.

(2) În termen de 10 zile după primirea actelor de la Comisia Electorală Centrală, dar nu mai devreme de soluționarea definitivă de către instanțele de judecată a contestațiilor depuse conform procedurilor stabilite de legislație, Curtea Constituțională confirmă sau infirmă, printr-un aviz, legalitatea alegerilor. Concomitent, Curtea Constituțională validează mandatele deputaților aleși și confirmă listele candidaților supleanți.

(3) În cazul în care alegerile sînt declarate legale, Comisia Electorală Centrală eliberează legitimații deputaților aleși.

Articolul 90. Atestarea rezultatelor alegerilor de către Comisia Electorală Centrală

(1) Procesul-verbal cu privire la rezultatele alegerilor, însoțit de avizul Curții Constituționale prin care se confirmă legalitatea alegerilor și hotărîrea privind validarea a cel puțin $\frac{2}{3}$ din numărul de mandate de deputat, se transmite Parlamentului în termen de 2 zile. O copie a actelor menționate și listele candidaților supleanți confirmate se transmit Comisiei Electorale Centrale.

(2) Comisia Electorală Centrală dispune publicarea rezultatelor finale ale alegerilor în termen de 24 de ore de la primirea actelor de la Curtea Constituțională.

Articolul 91. Alegerile nevalabile

Comisia Electorală Centrală consideră alegerile nevalabile dacă la ele au participat mai puțin de $\frac{1}{3}$ din numărul de persoane înscrise în listele electorale.

Articolul 92. Alegerile nule

Dacă Curtea Constituțională stabilește că în procesul alegerilor și/sau la numărarea voturilor au fost comise încălcări ale prezentului cod care au influențat rezultatele votării și atribuirea mandatelor, alegerile sînt declarate nule.

Articolul 93. Votarea repetată

(1) Dacă alegerile au fost declarate nevalabile sau nule, Comisia Electorală Centrală organizează, în termen de 2 săptămîni, votarea repetată, în baza acelorași liste electorale, pentru aceleași candidaturi și cu aceleași consilii și birouri electorale.

(2) Concurenții electorali vinovați de încălcări ale prevederilor Codului electoral se sancționează sau se exclud din buletinele de vot, în baza unei hotărîri judecătorești definitive, iar consiliile și birourile electorale care au comis asemenea încălcări se înlocuiesc.

(3) Votarea repetată se consideră valabilă indiferent de numărul de alegători care au participat la vot.

Articolul 94. Alegerile noi

(1) Dacă și după votarea repetată alegerile sînt declarate nevalabile sau nule, Comisia Electorală Centrală stabilește data desfășurării alegerilor noi, care au loc peste cel puțin 60 de zile de la data cînd alegerile sînt declarate nevalabile sau nule.

(2) În cazul alegerilor anticipate, dacă și după votarea repetată, alegerile sînt declarate nevalabile sau nule, Președintele Republicii Moldova, prin decret, stabilește data desfășurării alegerilor noi, ținînd cont de termenul indicat la art.76 alin. (3) din prezentul cod.

(3) Alegerile noi se efectuează în condițiile prezentului cod.

Art. II. – Legea nr. 39-XIII din 7 aprilie 1994 despre statutul deputatului în Parlament (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 59–61, art. 201), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 2:

alineatul (11) va avea următorul cuprins:

„(11) Curtea Constituțională, în termen de 30 de zile de la declararea vacanței mandatului de deputat, va valida următorul mandat.”

alineatul (12) se abrogă.

Art. III. – Art. III din Legea nr. 94 din 19.04.2013 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 91, art. 302) se abrogă.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Notă informativă

La 19 aprilie 2013, Parlamentul Republicii Moldova, a adoptat Legea nr. 94 pentru modificarea și completarea unor acte legislative. În particular, este vorba de schimbarea sistemului electoral cu reprezentare proporțională cu sistemul electoral mixt (majoritar și proporțional).

Legea respectivă, în pofida faptului că vizează un domeniu foarte sensibil de implicare a drepturilor omului, a fost adoptată fără a fi supuză expertizei anticorupție, avizul Guvernului, opinia Comisiei Electorale Centrale, expertiza Consiliului Europei și a instituțiilor sale (de ex., Comisia de la Veneția), OSCE/ODIHR etc.

Orice modificare a legislației care vine să schimbe radical regulile, cum ar fi schimbarea sistemului electoral, urmează a fi supusă obligatoriu dezbaterilor publice pentru ca societatea civilă să dispună de timp suficient pentru a se expune și chiar să vină cu propuneri de îmbunătățire.

Or, cei care au elaborat și au promovat, peste noapte, modificările și completările din Codul electoral au avut un singur scop – interesul personal și cel de partid, chiar și în pofida faptului că în gândirea cetățenilor Republicii Moldova s-a cristalizat, în ultimii ani, o certitudine cu privire la lipsa de corectitudine și de probitate profesională a deputaților și în general a guvernării, generată de acte de corupție și lipsă de interes față de soarta acestora.

Mai mult, Legea nr. 94 din 19.04.2013 încalcă flagrant prevederile Constituției Republicii Moldova. Așa, se afectează caracterul unitar și indivizibil al Statului Republica Moldova (art. 1), inalienabilitatea teritoriului țării (art. 3), drepturile și libertățile omului (art. 4), democrația și pluralismul politic (art. 5), Constituția, Lege Supremă (art. 7), respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale (art. 8), universalitatea (art. 15), egalitatea (art. 16), protecția cetățenilor Republicii Moldova (art. 18), dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle (art. 23), libertatea conștiinței (art. 31), dreptul de vot și dreptul de a fi ales al cetățenilor (art. 38), dreptul la administrare, prin care se asigură dreptul de a accede la o funcție publică (art. 39), restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți (art. 54), devotamentul față de țară (art. 56).

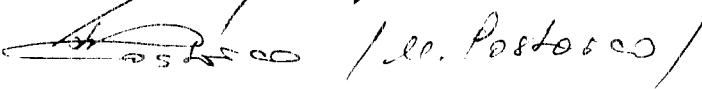
Astfel cetățenii Republicii Moldova care locuiesc în raioanele de est ale țării în mod direct li se încalcă dreptul de vot și dreptul de a fi ales și acest număr de cetățeni se ridică la aproximativ 230000 de alegători, care nu vor avea posibilitate

să voteze în circumscripțiile uninominale pînă la soluționarea diferendului de pe Nistru. De fapt aceiași soartă o au și cetățenii Republicii Moldova cu drept de vot, aflați peste hotare.

În acest context, problematica privind sistemul de vot este strâns legată de cea a consolidării proceselor democratice, iar tipul de sistem electoral adoptat poate influența calitativ atît sistemul de partide, cît și participarea politică doar atunci cînd drepturile și libertățile omului sunt respectate uniform pe întreg teritoriul țării.

Sistemul electoral mixt introdus prin Legea nr. 94 din 19 aprilie 2013 este cuprins de o mulțime de curențe și incertitudini atît de fond, cît și de conținut, iar înlăturarea lor poate avea loc doar prin revenirea la sistemul electoral precedent, cel puțin temporar.

Pornind de la argumentele enunțate mai sus și pentru evitarea efectelor cu impact negativ pentru Republica Moldova în materie electorală se propune prezentul proiect.

 I.A. Reșetnicov /
 G. Băneș /
 L. Postolac /